

Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра загальної та соціальної педагогіки

Навчально-методичні матеріали з дисципліни “Освітній менеджмент”

для студентів II курсу географічного факультету
напряму підготовки 6.040104 Географія

Укладач: доц. Заячук Ю. Д.

Львів

2017

Витяг з навчального плану

№ семестру	Кількість годин			Форма звітності	
	Всього	з них			
		Лекції	Практично-семінарські		Самостійна робота
IV	90	16	16	58	Залік

Навчально-методичні матеріали з дисципліни “Освітній менеджмент” для студентів II курсу географічного факультету, напряму підготовки 6.040104 Географія. – Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, 2017. – 17 с.

Лектор: доц. Заячук Юлія Дмитрівна

e-mail: yuliya_zay@ukr.net

кафедра загальної та соціальної педагогіки
вул. Туган-Барановського, 7

тел. 239-47-65

Інтернет-сторінка: <http://www.lnu.edu.ua/Pedagogika/indexukr.htm>

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Питання модернізації управління освітою як рушійної сили освітнього процесу та фактору якості вітчизняної освіти актуалізовано на етапі інтегрування системи освіти України в єдиний європейський та світовий освітній простір. А реформа в галузі освітнього менеджменту, паралельно з Болонською реформою, має величезне значення для європейської освіти. В процесі розвитку теорії і практики освітнього менеджменту зазнають змін мета, завдання, зміст управління освітніми системами, змінюється структура і стиль менеджменту, підвищується відповідальність керівників навчальних закладів за наслідки прийнятих рішень. У свою чергу, модернізація управління освітою передбачає запровадження інноваційних технологій управління навчальним закладом та нової етики управлінської діяльності. Означені **концептуальні засади** лежать в основі розробки даного курсу.

Метою курсу є надання студентам систематизованих знань з теорії і практики освітнього менеджменту, інноваційного освітнього менеджменту, шкільного менеджменту, формування комплексних компетенцій менеджера освіти, розвиток організаторських здібностей, системного, творчого, аналітичного мислення та сприяння формуванню вмінь створювати психологічно комфортну атмосферу та підтримувати дух партнерства в навчальному закладі. Крім того, курс присвячено окресленню задач менеджменту вищої школи, питанню стратегії розвитку вищого навчального закладу, в тому числі інтернаціоналізації як однієї з них, а також аналізу європейської реформи в галузі освітнього менеджменту та управління вищими навчальними закладами як важливої частини трансформації сучасної вищої освіти, та питанням інтегрування України у європейський освітній простір.

Завданнями курсу є розкриття основних теоретичних засад освітнього менеджменту, сприяння засвоєнню студентами знань, формуванню в них умінь з управління закладом освіти, вироблення у студентів якостей, що відповідають сучасній моделі менеджера освіти, формування їх психолого-педагогічної готовності до здійснення управлінської діяльності.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати теорію і практику освітнього менеджменту, сутність поняття «освітній менеджмент», сутність стратегічного управління та його етапів, методи освітнього менеджменту, стилі менеджменту, професійні та особистісні характеристики менеджера освіти, задачі менеджменту вищої школи, поняття стратегії розвитку вищого навчального закладу, суть інтернаціоналізації як стратегії розвитку сучасного вищого навчального закладу, суть реформи в галузі освітнього менеджменту та управління вищими навчальними закладами як важливої частини трансформації європейської вищої освіти, базові елементи європейського освітнього простору та інтегрування України у європейський освітній простір.

вміти дотримуватися демократичного стилю управління навчально-виховним процесом, забезпечувати цілісність й системність навчально-

виховного процесу, моделювати різні шляхи вирішення практичних завдань, застосовувати педагогічні дії для формування позитивних міжособистісних стосунків на різних етапах розвитку колективу, створювати психологічно комфортну атмосферу, підтримувати дух партнерства в навчальному і виховному процесі, здійснювати самоконтроль, вносити корективи у власну діяльність, поведінку. Курс також передбачає формування комплексних компетенцій менеджера освіти та психолого-педагогічної готовності до здійснення управлінської діяльності.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНО-СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Функції та особливості освітніх організацій. Поняття «управління», «керівництво», «освітній менеджмент». Закони менеджменту (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Поняття про організації, їх функції. Особливості освітніх організацій. Основні характеристики освітніх організацій. Їх врахування в процесі менеджменту.
2. З'ясування понять: управління, керівництво, менеджмент, освітній менеджмент, шкільний менеджмент, внутрішньошкільний менеджмент, педагогічний менеджмент, дидактичний менеджмент.
3. Закони менеджменту. Закон спільних цілей. Закон розподілу праці. Закон зовнішнього доповнення. Закон інерції. Закон економії часу

Завдання самостійної роботи:

1. Побудуйте та проаналізуйте орієнтовну організаційну структуру освітньої організації.
2. Охарактеризуйте місце менеджменту та управління в системі наукового знання, його місце у сфері освіти.

Аналіз наукової статті за тематикою семінарського заняття:

На підставі аналізу попередньо прочитаної наукової статті, близької до тематики семінарського заняття, опублікованої в українському чи європейському науковому журналі, викладіть сутність питань, що в ній досліджуються, найважливіші фактичні та теоретичні відомості, а також наведені в статті основні висновки та власне судження й узагальнення з даного питання.

Література:

1. Гамаюнов В. Г. Дидактичний менеджмент: навчаюче управління. – Харків, 2004. – С. 24–64.
2. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту. К.: Либідь, 2004. – С. 14–31.
3. Киржнер Л. А., Киенко Л. П., Липейко Т. И. Менеджмент организаций: учебное пособие. – К., 2006. – С. 7–15.

4. Крижко В. В. Теорія і практика менеджменту в освіті: Навч. посіб. – К., 2005. – С. 5–32.
5. Педагогіка вищої школи / За ред. З. Н. Курлянд. К.: «Знання», 2005.
6. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління. – Харків, 2005. – С. 6–105.
7. Маслов В. І., Драгун В. П., Шаркунова В. В. Теоретичні основи педагогічного менеджменту: Навч. посіб. для працівників освіти. – К., 1996. – 87 с.
8. Освітній менеджмент: Навч. посіб. / За ред. Л. І. Даниленко, Л. М. Карамушки. – К., 2003. – С. 29–152.
9. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посіб. / В. В. Григора та ін. – Харків, 2004. – С. 4–87.

Тема 2. Стратегічне управління, його сутність (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Стратегія. Оперативне і стратегічне управління. Ознаки стратегічного управління освітньої організації.
2. Складові системи стратегічного управління.
3. Основні етапи стратегічного планування діяльності освітньої організації. Зовнішнє та внутрішнє середовище освітньої організації.

Завдання самостійної роботи:

1. Проаналізуйте управлінську структуру різноманітних закладів освіти.
2. Розкрийте зміст колегіального підходу в управлінні.
3. Як взаємодіють між собою об'єктивні і суб'єктивні фактори, що визначають ефективність прийняття управлінських рішень у закладах освіти?

Аналіз наукової статті за тематикою семінарського заняття.

Література:

1. Аніскіна Н. О., Пасечнікова С. П. Технологія планування стратегічних змін. – Харків, 2005. – С. 5–14.
2. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління. – Харків, 2005. – С. 6–105.
3. Маслов В. І., Драгун В. П., Шаркунова В. В. Теоретичні основи педагогічного менеджменту: Навч. посіб. для працівників освіти. – К., 1996. – 87 с.
4. Освітній менеджмент: Навч. посіб. / За ред. Л. І. Даниленко, Л. М. Карамушки. – К., 2003. – С. 29–152.
5. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посіб. / В. В. Григора та ін. – Харків, 2004. – С. 4–87.
6. Шершньова З. Є., Оборська С. В. Стратегічне управління: Навч. посіб. – К., 1999. – С. 14–27.

Тема 3. Інноваційний освітній менеджмент. Завдання, принципи та методи шкільного менеджменту (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Інноваційний освітній менеджмент як напрям управлінської діяльності в загальноосвітньому навчальному закладі.
2. Менеджмент освітніх інновацій. Складові освітньої інновації: педагогічна інновація, науково-виробнича інновація, соціально-економічна інновація. Структура інноваційного менеджменту.
3. Мета, завдання, принципи, функції та методи шкільного менеджменту.

Завдання самостійної роботи:

1. Визначте основний зміст сучасних інновацій у системі управління навчально-виховним процесом в Україні.

Аналіз наукової статті за тематикою семінарського заняття:

Література:

1. Григораш В. В., Касянова О. М., Мармаза О. І. та ін. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посіб. (у двох частинах). Харків: вид-во «Ранок», 2004.
2. Даниленко Л. І. Інноваційний освітній менеджмент. К.: ГЛАВНИК, 2006.– С. 4–47.
3. Десятов Т. М., Коберник О. М., Тевлін Б. Л. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом. – Харків, 2004. – С. 5–15.
4. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту. К.: Либідь, 2004. – С. 14–31.
5. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління. – Харків, 2005. – С. 6–105.
6. Маслов В. І., Драгун В. П., Шаркунова В. В. Теоретичні основи педагогічного менеджменту: Навч. посіб. для працівників освіти. – К., 1996. – 87 с.
7. Освітній менеджмент: Навч. посіб. / За ред. Л. І. Даниленко, Л. М. Карамушки. – К., 2003. – С. 29–152.
8. Павлютенков Є. М., Крижко В. В. Основи управління школою. – Харків, 2006. – С. 7–74.
9. Федоров В. Д. Менеджмент закладу освіти, менеджер закладу освіти: психологічні засади. – Кам'янець-Подільський, 2004. – С. 3–93.
10. Химинець В. В. Інновації в сучасній школі. – Ужгород, 2004. – С. 10–38.

Тема 4. Сутність і задачі менеджменту та управління сучасним вищим навчальним закладом. Глобальні тенденції розвитку сучасного університету (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Менеджмент сучасного вищого навчального закладу. Задачі менеджменту вищої школи.
2. Суть і концептуальна роль університету в історичному зрізі та в умовах сучасного суспільства та економіки знань. Глобальні тенденції розвитку сучасного вищого навчального закладу. Фактори сучасних змін у вищій освіті. Підприємницький університет. Інноваційний університет.
3. Стратегічне управління вищим навчальним закладом. Управління науково-освітнім процесом вищого навчального закладу.
4. Стадії зміни вищої школи як організації.

Завдання самостійної роботи:

1. Сучасний вищий навчальний заклад як відкрита освітня система: нові можливості чи нові ризики?
2. Принцип академічної свободи В. фон Гумбольдта. Його актуальність для сучасної вищої освіти.
3. Сучасний вищий навчальний заклад: науково-дослідна чи освітня установа? Чи можна виокремлювати одну діяльність як найбільш важливу?

Аналіз наукової статті за тематикою семінарського заняття:

Література:

1. Битяк Ю. П. Система й повноваження органів управління освітою // Адміністративне право України: підруч. – К, 2005. – 544 с.
2. Десятов Т. М., Коберник О. М., Тевлін Б. Л. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом. – Харків, 2004. – С. 5–15.
3. Менеджмент и организационное развитие высшей школы: учеб. / [под общ. ред. М. Н. Певзнера]. – Днепропетровск, 2012. – С. 175–295, 333–363.
4. Николаенко С. М. Реформа высшего образования в Украине и Болонский процесс. – К, 2007. – 46 с.
5. Поляков Н. В. Классический университет: от идей античности к идеям Болонского процесса. – Д.: Изд-во ДНУ, 2007. – 598 с.
6. Krull W. Exporting the Humboldtian University // Minerva. 2005. – Vol. 43, № 1. – P. 99–102.
7. Teichler U. The changing debate on internationalization of higher education // Higher Education. – 2004. – Vol. 48. – P. 5–26.
8. Simons M. “Education through Research” at European Universities: Notes on the Orientation of Academic Research // Journal of Philosophy of Education. 2008. – Vol. 40, Issue 1. – P. 31–50.

Тема 5. Реформа в галузі освітнього менеджменту і Болонська реформа в рамках сучасного європейського простору вищої освіти (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Інтернаціоналізація як стратегія розвитку сучасного вищого навчального закладу. Міжнародні освітні програми.
2. Європейська стратегія реформування вищої освіти. Болонська реформа. Її глобальні цілі: наскільки вони досягнуті.
3. Реформа в галузі освітнього менеджменту та управління вищими навчальними закладами. Координаційні сили в управлінні вищою освітою та зміни їхнього впливу на вищу освіту.
4. Головні аспекти трансформації структури управління вищими навчальними закладами і освітнього менеджменту.
5. Україна: інтегрування у світовий та європейський освітній простір.

Завдання самостійної роботи:

1. В чому ви бачите переваги і в чому недоліки впровадження ідей Болонської реформи в Україні / у Львівському університеті?
2. Проаналізуйте форми міжнародного співробітництва і інтернаціоналізації вищої освіти, що з'явилися в українських вищих навчальних закладах. Наведіть приклади найбільш успішного співробітництва у конкретно взятому вищому навчальному закладі.
3. В чому полягають особливості міжнародних освітніх програм? Візьміть інтерв'ю у керівника одної із таких програм в університеті. Виясняйте особливості роботи, специфіку, сильні та слабкі сторони даної програми.

Аналіз наукової статті за тематикою семінарського заняття:

Література:

1. Болонський процес у фактах і документах / Упор. М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук. – Київ–Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
2. Вища школа України і Болонський процес: Навч. посібник / За ред. В.Г.Кременя. Авт. кол.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. Тернопіль, 2004.
3. Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України. – К., 2006. – 544 с.
4. Коротяєв Б. І., Курило В. С. Освітній простір: очікування та виклики часу й життя: монографія. – Луганськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2009. – 308 с.
5. Менеджмент и организационное развитие высшей школы: учеб. / [под общ. ред. М. Н. Певзнера]. – Днепропетровск, 2012. – С. 66–121.
6. Николаенко С. М. Реформа высшего образования в Украине и Болонский процесс. – К, 2007. – 46 с.

7. Поляков Н. В. Классический университет: от идей античности к идеям Болонского процесса. – Д.: Изд-во ДНУ, 2007. – 598 с.
8. Krull W. Exporting the Humboldtian University // *Minerva*. – 2005. – Vol. 43, № 1. – P. 99–102.
9. Rinne R. and Koivula J. The dilemmas of changing university // *Entrepreneurialism in Universities and the Knowledge Economy*. Ed. by M. Shattock. – 2009. – P. 183–199.
10. Simons M. “Education through Research” at European Universities: Notes on the Orientation of Academic Research // *Journal of Philosophy of Education*. 2008. – Vol. 40, Issue 1. – P. 31–50.

Тема 6. Лідер. Менеджер. Місія менеджера освіти. Основні стилі менеджменту (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Менеджер як суб'єкт управління в організації та професійний керівник. Місія менеджера. Суть понять «лідер», «лідерство».
2. Типи лідерів. Їх основні характеристики. Адміністративно орієнтовані та освітньо орієнтовані менеджери.
3. Ознаки стилю менеджменту. Основні стилі менеджменту. Фактори впливу на визначення стилю менеджменту.

Завдання самостійної роботи:

1. Психологія впливу керівника на підлеглих як вияв його влади і авторитету.
2. Визначте вплив темпераменту керівника на його управлінську діяльність.
3. Які із акцентуацій типу характеру керівника більш оптимальні для управлінської діяльності?

Аналіз наукової статті за тематикою семінарського заняття:

Література:

1. Григораш В. В., Касянова О. М., Мармаза О. І. та ін. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посіб. (у двох частинах). Харків: вид-во «Ранок», 2004.
2. Демчук В. С. Основи освітнього менеджменту. К.: Ленвіт, 2007. – С. 36–43.
3. Іванова І. В. Менеджер – професійний керівник: навч. посіб. – К., 2001. – 108 с.
4. Педагогіка вищої школи / За ред. З. Н. Курлянд. К.: «Знання», 2005.
5. Стеценко І. Т. Основи менеджменту. Хто такий менеджер: навч. посіб. – К.: АСК, 2004. – С. 21–54.
6. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посіб. / В. В. Григора та ін. – Харків, 2004. – С. 4–87.
7. Федоров В. Д. Менеджмент закладу освіти, менеджер закладу освіти: психологічні засади. – Кам'янець-Подільський, 2004. – С. 94–214.

Тема 7. Вимоги до сучасного менеджера освіти в Україні та зарубіжних країнах. Професійні та особистісні характеристики менеджера освіти (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Складові професійної компетентності сучасного менеджера освіти. Професійні якості менеджера освіти. Людські якості менеджера освіти.
2. Знання і вміння, необхідні менеджеру освітніх організацій для успішного виконання управлінських обов'язків. Вимоги до менеджера освіти: кваліфікаційні, соціально-психологічні, професійні. Структура психологічної готовності до менеджменту. Типи керівників.
3. Управлінська команда. Характеристики ефективною управлінської команди. Складові ефективною командної діяльності. Критерії оцінювання персоналу.
4. Кваліфікаційні вимоги до особи менеджера у системі менеджменту в різних країнах: у Великій Британії, Фінляндії, США та ін. Чинники успішної діяльності менеджерів.

Завдання самостійної роботи:

1. У чому виявляється специфіка зарубіжної та вітчизняної моделі особи менеджера освіти?
2. Мотиви до обіймання менеджерської посади у сфері освіти.

Аналіз наукової статті за тематикою семінарського заняття:

Література:

1. Даниленко Л. І. Інноваційний освітній менеджмент. К., 2006.– 144 с.
2. Демчук В. С. Основи освітнього менеджменту. К.: Ленвіт, 2007. – С. 43–55.
3. Іванова І. В. Менеджер – професійний керівник: навч. посіб. – К., 2001. – 108 с.
4. Освітній менеджмент: Навч. посіб. / За ред. Л. І. Даниленко, Л. М. Карамушки. – К., 2003. – С. 155–217, 250–311.
5. Стеценко І. Т. Основи менеджменту. Хто такий менеджер: навч. посіб. – К.: АСК, 2004. – С. 21–54.
6. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посіб. / В. В. Григора та ін. – Харків, 2004. – С. 4–87.
7. Федоров В. Д. Менеджмент закладу освіти, менеджер закладу освіти: психологічні засади. – Кам'янець-Подільський, 2004. – С. 94–214.

Тема 8. Спілкування як засіб створення психологічно комфортної атмосфери у команді. Взаємодія і психологічний вплив під час спілкування (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Спілкування як психологічний феномен та засіб створення психологічно комфортної атмосфери та підтримки духу партнерства.

2. Етапи спілкування. Стили та рівні спілкування.
3. Механізми взаєморозуміння. Види психологічного впливу під час спілкування. Протистояння психологічному впливу.
4. Аргументація: цілі, прийоми, техніка.
5. Конфлікт. Його особливості, сутність, функції. Рівні та типи конфліктів. Стили поведінки у конфліктних ситуаціях.
6. Способи розв'язання конфліктів. Психологічні способи регуляції ділових конфліктів.

Завдання самостійної роботи:

1. Підготуйтеся до практичної інсценізації стилів педагогічного спілкування у конкретних сюжетно-рольових ситуаціях та дискусії щодо їх особливостей та педагогічної доцільності.
2. Підготуйтеся до дискусії на тему: Мистецтво слухати: в чому полягає відмінність між “чути” і “слухати”?
3. Проаналізуйте «Аналітико-психологічні оцінки стану етапів вирішення конфлікту для керівника колективу» та візьміть їх на озброєння у своїй практичній діяльності (за Корольчук М. С., Крайнюк В. М., Марченко В. М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: Навч. посібник. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2010. – С. 155).
4. Підготуйтеся до рольової гри “використання переговорів та медіації для вирішення конфліктної ситуації”. Охарактеризуйте поняття: «Конструктивне розв'язання конфлікту». У чому полягає “мистецтво подолання деструктивних наслідків конфлікту шляхом його конструктивного розв'язання”?

Аналіз наукової статті за тематикою семінарського заняття:

Література:

1. Грабовська С., Равчина Т. Конфлікти без насильства. – Львів, 2002.
2. Карнеги Д. Как приобретать друзей и оказывать влияние на людей. – К.: Наукова думка, 1990.
3. Корольчук М. С., Крайнюк В. М., Марченко В. М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: Навч. посібник. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2010. – С. 99–161.
4. Морозов А. В. Психология влияния. – Харьков, 2009. – С. 11–32, 92–150, 405–439.
5. Пірен М. І. Основи конфліктології: Навч. посібник. – К., 1997. – 270 с.
6. Психологія: Підручник для студентів / за ред. Ю. Л. Трофімова. – К.: Либідь, 2003.
7. Тихомирова Є., Постоловський С. Конфліктологія та теорія переговорів: Підручник. – Суми, 2008.
8. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: Курс лекцій. – К., 2000. – С. 50–86.

Самостійна робота студента

Самостійна робота студента повинна забезпечити: системність знань; мобільність і критичність мислення; володіння засобами обробки інформації; здібність до творчої праці.

Призначення самостійної роботи у вивченні даної навчальної дисципліни є також в тому, щоб навчити студента: вести інформаційний пошук, вибирати літературу, фіксувати результати і їх обробляти; складати реферат прочитаної літератури, складати резюме лекції; працювати з довідковим матеріалом; аналізувати дані, формувати висновки; розв'язувати ситуативні практичні завдання; шукати можливості використання одержаних результатів.

В рамках вивчення курсу “Освітній менеджмент” позааудиторна самостійна робота студентів передбачає виконання наступних видів робіт: *вивчення нового матеріалу* (вивчення методичних розробок з теми; самостійний пошук інформації з певної теми у періодичних наукових і методичних виданнях та джерелах Internet); *поглиблене вивчення матеріалу* (підготовка до практичних занять; складання таблиць, їх аналіз; складання опорних і структурно-логічних схем; розбір питань дискусійного характеру); *самоперевірка набутих знань і навичок* (розв'язання тестових завдань тощо).

Відповідно до навчального плану і розробленої програми під час вивчення кожної теми з курсу “Освітній менеджмент” передбачено перелік **запитань для самостійного опрацювання.**

Програмою курсу також передбачено виконання студентами **індивідуального науково-дослідного завдання.**

Воно включає в себе написання **проекту-презентації** на визначену тематику. Індивідуальна робота з даного курсу є завданням, яке спрямоване на вдосконалення навичок самостійної роботи. Мета виконання індивідуального завдання полягає у закріпленні тих знань, які були отримані під час вивчення курсу “Освітній менеджмент” та їх поглиблення. В процесі виконання індивідуального завдання студент повинен отримати навички самостійного опрацювання різноманітних сучасних інформаційних джерел та аналізу конкретних ситуацій.

I. Експертна оцінка та написання проекту. На підставі попередньо проведеного аналізу відповідних літературних джерел та власних узагальнень підготуйте експертну оцінку та письмовий проект (командний) з відповідною презентацією з таких питань (*на вибір*):

1. Якщо б ви розробляли план з реорганізації системи управління вищою освітою України в рамках інтеграційних процесів та сучасних управлінських реформ, то які заходи ви би вважали першочерговими?
2. Проаналізуйте організаційну структуру міжнародної діяльності конкретно взятого вищого навчального закладу. Яка структура на ваш

погляд є найбільш оптимальною, і, як менеджер освіти та керівник навчального закладу, яку структуру міжнародної діяльності ви б впроваджували?

3. Чи необхідні міжнародні / європейські стандарти забезпечення якості вищої освіти (зовнішня і внутрішня оцінка якості вищої освіти), яким мали би слідувати усі країні, чи більш доцільним є дотримання національних систем забезпечення якості? Вашу позицію обґрунтуйте.

При виконанні **проекту** студенти повинні об'єднатися в команди по 5-6 осіб, розподілити ролі у командах, обрати з переліку тему проекту, всебічно й глибоко розкрити зміст обраного теоретичного питання, показати знання літературних джерел, вміння здійснювати комплексні дослідження, робити обґрунтовані висновки на основі зібраної інформації. Робота не повинна перевищувати 10 сторінок. Основні результати повинні бути подані у вигляді **презентації**. Головна вимога до завдання – самостійність, особиста ініціативність, обґрунтованість і творчий підхід.

Для підготовки командного проекту необхідно:

- об'єднатися в команди по 5-6 осіб;
- обрати з переліку тему;
- опрацювати літературні джерела;
- скласти план та написати за ним індивідуального науковий проект обсягом до 10 сторінок (він повинен містити вступ до проблеми, зміст роботи, основну частину, яка охоплює теоретичні положення і власні узагальнення, висновки та список використаної літератури);
- відповідно до отриманих результатів підготувати презентацію і представити її на семінарі. Після презентації планується проведення дискусії з означеного питання.

II. Аналіз наукової статті за тематикою семінарського заняття:

В рамках тематики кожного семінарського заняття прочитайте і проаналізуйте наукову статтю, близьку до тематики семінарського заняття, опубліковану в українському чи європейському науковому журналі, викладіть сутність питань, що в ній досліджуються, найважливіші фактичні та теоретичні відомості, а також наведені в статті основні висновки та власне судження й узагальнення з даного питання.

Розподіл балів, що присвоюється студентам

Оцінку за курс формують з оцінок за всі види робіт, які студент виконує протягом семестру. Внесок кожного з видів поточної семестрової роботи у кінцевий результат визначають у відсотках, виходячи зі 100-бальної системи оцінювання:

- поточна аудиторна робота (семінарські заняття: 6x7) – 42 балів
- проект (командний): – 30 балів
- поточний тест 1 – 14 балів
- поточний тест 2 – 14 балів

—————
100 балів

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100 А	відмінно	зараховано
81-89 В	добре	
71-80 С		
61-70 D	задовільно	
51-60 Е		
35–50 F	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34 FX	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Базова

1. Григораш В. В., Касянова О. М., Мармаза О. І. та ін. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посіб. (у двох частинах). Харків: вид-во «Ранок», 2004.
2. Даниленко Л. І. Інноваційний освітній менеджмент. К., 2006.
3. Демчук В. С. Основи освітнього менеджменту. К.: Ленвіт, 2007. – 264 с.

4. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту. К.: Либідь, 2004.
5. Маслов В. І., Драгун В. П., Шаркунова В. В. Теоретичні основи педагогічного менеджменту: Навч. посіб. для працівників освіти. – К., 1996. – 87 с.
6. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління. – Харків, 2005.
7. Менеджмент и организационное развитие высшей школы: учеб. / [под общ. ред. М. Н. Певзнера]. – Днепропетровск, 2012. – 528 с.
8. Освітній менеджмент: Навч. посіб. / За ред. Л. І. Даниленко, Л. М. Карамушки. – К., 2003.
9. Педагогіка вищої школи / За ред. З. Н. Курлянд. К.: «Знання», 2005.
10. Федоров В. Д. Менеджмент закладу освіти, менеджер закладу освіти: психологічні засади. – Кам'янець-Подільський, 2004.

Допоміжна

11. Аніскіна Н. О., Пасечнікова С. П. Технологія планування стратегічних змін. – Харків, 2005.
12. Битяк Ю. П. Система й повноваження органів управління освітою // Адміністративне право України: підруч. – К, 2005. – 544 с.
13. Болонський процес у фактах і документах / Упор. М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук. – Київ–Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
14. Вища школа України і Болонський процес: Навч. посібник / За ред. В. Г. Кременя. Авт. кол.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. Тернопіль, 2004.
15. Гамаюнов В. Г. Дидактичний менеджмент: навчаюче управління. – Харків, 2004.
16. Грабовська С., Равчина Т. Конфлікти без насильства. – Львів, 2002.
17. Десятов Т. М., Коберник О. М., Тевлін Б. Л. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом. – Харків, 2004.
18. Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України. – К., 2006. – 544 с.
19. Іванова І. В. Менеджер – професійний керівник: навч. посіб. – К., 2001. – 108 с.
20. Карнеги Д. Как приобретать друзей и оказывать влияние на людей. – К.: Наукова думка, 1990.
21. Коротяєв Б. І., Курило В. С. Освітній простір: очікування та виклики часу й життя: монографія. – Луганськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2009. – 308 с.
22. Киржнер Л. А., Киенко Л. П., Липейко Т. И. Менеджмент организаций: учебное пособие. – К., 2006.
23. Корольчук М. С., Крайнюк В. М., Марченко В. М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: Навч. посібник. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2010.

24. Крижко В. В. Теорія і практика менеджменту в освіті: Навч. посіб. – К., 2005.
25. Курбатов С. Університетські рейтинги як фактор легітимізації елітного статусу освіти в сучасних умовах. – Суми, 2010. – 48 с.
26. Николаенко С. М. Реформа высшего образования в Украине и Болонский процесс. – К, 2007. – 46 с.
27. Момот О. І. Менеджмент якості та елементи системи якості: Навч. посіб. К, 2007.
28. Морозов А. В. Психология влияния. – Харьков, 2009. – 560 с.
29. Павлютенков Є. М., Крижко В. В. Основи управління школою. – Харків, 2006.
30. Пірен М. І. Основи конфліктології: Навч. посібник. – К., 1997. – 270 с.
31. Поляков Н. В. Классический университет: от идей античности к идеям Болонского процесса. – Д.: Изд-во ДНУ, 2007. – 598 с.
32. Психологія: Підручник для студентів / за ред. Ю. Л. Трофімова. – К.: Либідь, 2003.
33. Стеценко І. Т. Основи менеджменту. Хто такий менеджер: навч. посіб. – К.: АСК, 2004.
34. Тихомирова Є., Постоловський С. Конфліктологія та теорія переговорів: Підручник. – Суми, 2008.
35. Товканець Г. В. Університетська освіта: навч.-метод. посіб. – К.: Кондор, 2013. – 186 с.
36. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посіб. / В. В. Григора та ін. – Харків, 2004.
37. Химинець В. В. Інновації в сучасній школі. – Ужгород, 2004.
38. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: Курс лекцій. – К., 2000. – С. 50–86.
39. Шершньова З. Є., Оборська С. В. Стратегічне управління: Навч. посіб. – К., 1999.
40. Krull W. Exporting the Humboldtian University // *Minerva*. 2005. – Vol. 43, № 1. – P. 99–102.
41. Rinne R. and Koivula J. The dilemmas of changing university // *Entrepreneurialism in Universities and the Knowledge Economy*. Ed. by M. Shattock. – 2009. – P. 183–199.
42. Teichler U. The changing debate on internationalization of higher education // *Higher Education*. – 2004. – Vol. 48. – P. 5–26.
43. Simons M. “Education through Research” at European Universities: Notes on the Orientation of Academic Research // *Journal of Philosophy of Education*. 2008. – Vol. 40, Issue 1. – P. 31–50.